BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm004086

Dane szczegółowe

Właściciel:	**diltal**
Kraj:	**Polska**
Okres historyczny:	**Królestwo Polskie (Polska)**
Znaleziono:	**b.d.**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**MUNCHHEIMER?**
Wytwórca:	**MUNCHHEIMER ?**
Średnica:	**brak danych**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●-||**
Profil:	**| - jednowarstwowy, płaski**

Występujące elementy

- korona [zamknięta]
- napisy na awersie
- orzeł

Przeznaczenie

- szkolny

Ostatnia aktualizacja: **2016-09-03 20:14**

Opis guzika btrm004086

Polski guzik szkolny z okresu Królestwa Polskiego (wersja z orłem)
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia orła w koronie zamkniętej stojącego na szarfie z napisem INST NAU ELEM, całość umieszczono w dwóch wieńcach: laurowym i rozmarynowym, na obrzeżu guzika widnieje podwójny wypukły rant.

Ciekawostka
Wawrzyn, zwany również laurem, symbolizuje głównie: zwycięstwo, bohaterski czyn, chwałę, sławę i triumf, rozmaryn natomiast: wieczną przyjaźń i wierną miłość.

Rewers sygnowany: ● ZYGM: MYNCHEIMER JUNR WARSZ: (orzełek) - nietypowa sygnatura: błąd w wyrazie JUNIOR (JUNR), dwie kropki pod literą R, w tym samym wyrazie oraz nazwisko wytwórcy pisane przez Y, zamiast U, czy Ü.

Przeznaczenie i datowanie
Guzik należał do słuchacza, wykładowcy Instytutu Nauczycieli Elementarnych w okresie Królestwa Polskiego.
Pierwsze Instytuty Nauczycieli Elementarnych (zwane też Seminariami) zostały powołane przez Izbę Edukacyjną w Łowiczu (30.06.1804 r.) oraz w Poznaniu (pod koniec 1804 r.). Kolejny *Instytut Nauczycieli Elementarnych i Organistów* powstał w 1819 roku w Puławach.[1]
Guziki szkolne występują z następującymi napisami: BIBLIOTEKA PUBLICZNA, INSTYTUT NAUCZYCIELI ELEMENTARNYCH, INSTYTUT POLITECHNICZNY, KURATORIA I●S●K●P, LICEUM (LYCEUM), SZKOŁA PODWYDZIAŁOWA, SZKOŁA WOIEWÓDZKA, SZKOŁA WYDZIAŁOWA oraz UNIWERSYTET.

Hipoteza
W okresie od połowy Księstwa Warszawskiego oraz przez całe Królestwo Polskie występowały dwa rodzaje guzików szkolnych: z polskim orłem i napisami na szarfie, a całość umieszczona w wieńca oraz z samymi napisami w wieńcach. Można przypuszczać, że guziki bez orła były w użytku w okresie popowstaniowym, kiedy to wzrastały represje wobec Polaków, a używanie symboli narodowych było ograniczane lub wręcz zakazane.

Ciekawostka
Ogółem w 1817 r. w Królestwie Polskim było 1018 placówek oświatowych, z czego 1014 podlegało Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i były to:

- Uniwersytet Warszawski,
- Szkoła Akademiczno-Górnicza w Kielcach,
- 12 szkół wojewódzkich,
- 16 szkół wydziałowych,
- Instytut Nauczycieli Elementarnych w Łowiczu,
- Instytut Głuchoniemych w Warszawie,
- 868 szkół elementarnych,
- 10 prywatnych pensji i szkół męskich,
- 79 prywatnych pensji i szkół żeńskich,
- Korpus Kadetów w Kaliszu,
- 11 seminariów diecezjalnych rzymskokatolickich,
- 1 seminarium greckokatolickie.

Pozostałe cztery szkoły to: Szkoła Muzyki i Sztuki Dramatycznej podległa Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych i Policji; Szkoła Elementarna Artylerii i Inżynierii, Szkoła Podchorążych Piechoty oraz Szkoła Podchorążych Jazdy podległa Komisji Rządowej Wojny.[2,3]

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
[1] Pawelec L. - Reformy szkolne w pierwszej połowie XIX wieku, Kielce 2009
[2] Winiarz A. - Szkolnictwo Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego (1807-1831), Lublin 2002
[3] www.historia.org.pl - Polityka oświatowa caratu w Królestwie Polskim w XIX w.
Gładki K. - GUZIKI SZKÓŁ wojewódzkich, wydziałowych, liceum, uniwersytet, prawo, Łódź 2012
Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Instrukcye do wykładu nauk w instytucie nauczycieli elementarnych, Warszawa 184?
Podlaska Biblioteka Cyfrowa - O urządzeniu szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808
Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Regulament szkół miejskich i wiejskich elementarnych, Warszawa 1808
Podlaska Biblioteka Cyfrowa - Zbiór przepisów administracyjnych Królestwa Polskiego: Wydział Oświecenia
Słownik symboli literackich - wawrzyn (laur)
Wikipedia.pl - Historia administracji, Królestwo Polskie
Wikipedia.pl - Izba Edukacyjna (Księstwo Warszawskie)
Wikipedia.pl - Rozmaryn
Wikipedia.pl - Wawrzyn
Wikipedia.pl - Wieniec laurowy

Wytwórca: MUNCHHEIMER ?

Opis tego wytwórcy jest jeszcze w trakcie opracowania.

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.20